

Επίκαιρες ANTI – ΘΕΣΕΙΣ στα πράγματα και τους ανθρώπους

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΟΜΠΑΝΟΓΛΟΥ *

Η εδραίωση της κοινωνικής οικονομίας και οι κοινωνικές επενδύσεις ως εναλλακτική λύση στην κρίση αποτελεί το ζητούμενο της κοινωνίας της εργασίας. Αυτό είναι ένα αίτημα κοινωνικής και οικολογικής δημοκρατίας, το οποίο αποτελεί ANΤΙΔΟΤΟ στην κρίση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οφείλει να εγγραφεί δυναμικά στην ελληνική πολιτική ατζέντα το θέμα της βιωσιμότητας των κοινοτήτων, όχι μόνο με οικονομικά αλλά και με κοινωνικά και οικολογικά κριτήρια. Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να επενδύσουμε στην αξιόπιστη, επιστημονική τεκμηρίωση της κοινωνικής ζημίας που επέφερε η κρίση στην κοινωνία μας. Η Ελλάδα είναι η κοινωνική ΦΟΥΚΟΥΣΙΜΑ της Ευρωζώνης και θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με λογική επείγουσας κατάστασης σαν περιοχή καταστροφής, αφού βεβαίως τεκμηριωθεί η κατάσταση.

Η ευκαιρία αυτή παρουσιάζεται τώρα όπου επικρατούν συνθήκες ολικού μετασχηματισμού της παγκόσμιας οικονομίας και τεχνολογικών εξελίξεων που την κινούν. Η ανάπτυξη λοιπόν είναι κοινωνική, τοπική με συγκερασμό κοινωνίας/κοινότητας και οικονομίας με αίσθηση του οικολογικού αποτυπώματος. Προτιμούμε τα τοπικά προϊόντα !

Η εμπειρία της κρίσης μας λέει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση και τα εισοδήματα ήταν μικρότερη για χώρες με ανοιχτές και λιγότερο κατακερματισμένες αγορές εργασίας και μεγαλύτερες επενδύσεις στη δια-βίου-μάθηση.

Τα σκληρά δεδομένα για εμάς είναι :

- Το 2008 το όριο φτώχειας ήταν το 28.1 % του πληθυσμού το οποίο έφθασε το 2013 στο 35.7 % του πληθυσμού.
- Η στέρηση σοβαρών αγαθών αυξήθηκε στη χώρα από το 11.2 % (2008) στο 20.3 (2013) του πληθυσμού. Η μακροχρόνια ανεργία από το 3.7% το 2008 ανέβηκε στο 18.6% το 2013, το δε ποσοστό της απασχόλησης μειώθηκε από το 61.9 % στο 49.3% το 2013.
- Οι υποδομές στην αγορά εργασίας, δηλαδή τα τρία βασικά ζητούμενα από την ΕΕ για την λειτουργία της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα, δεν έχουν ολοκληρωθεί. Συγκεκριμένα ο εθνικός κατάλογος επαγγελματών (ΕΚΕ) ο οποίος συνδέει την

εκπαίδευση, κατάρτιση, την δια-βίου-μάθηση με την εργασία (εργασιακή μάθηση) δεν έχει ολοκληρωθεί. Είναι άγνωστο που βρίσκεται η εξέλιξη της ολοκλήρωσης του. Είναι κάτι σαν ... το ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης ή την ηλεκτροδότηση της γραμμής ΟΣΕ Αθήνα-Θεσσαλονίκη. Τα άλλα δύο έργα τα οποία ακολουθούν και είναι συμπληρωματικά του πρώτου, είναι η συγκρότηση των Πυλώνων Προσφοράς και Ζήτησης (θέσεων) Εργασίας στον εθνικό οργανισμό απασχόλησης της χώρας. Η αρχιτεκτονική αυτή περιγράφει μια ενοποίηση της εθνικής αγοράς εργασίας (ΕΑΕ) με σκοπό την συγκρότηση και καθολικοποίηση της έμμοιθης σχέσης. Αυτή στην συνέχεια πρέπει να στηρίζεται, για να είναι βιώσιμη, με την κοινωνική ασφάλιση (επιδόματα ανεργίας σε όλους), τις συντάξεις, και την γενική κάλυψη της υγείας σε επίπεδο κοινότητας (Η γενική Ευρωπαϊκή εργασιακή συνιστώσα, Γερμανία κ.α.).

- Οι χρηματοδοτήσεις των υποδομών αυτών έγιναν προς την χώρα μας αλλά δεν μπόρεσαν να σχηματισθούν (εφαρμοσθούν) με γενικό τρόπο (κοινωνικό). Οι κοινωνικές επενδύσεις αυτές αντιτάχθηκαν σε αντίθετα πολιτικο-διοικητικά περιβάλλοντα τα οποία δεν τις επέτρεψαν να σχηματίσουν το κοινωνικό κεφάλαιο απαραίτητο για την λειτουργία της αγοράς εργασίας σε εθνικό επίπεδο όπως έγινε σε άλλες πρώην «ειδικές» πολιτικές καταστάσεις (δικτατορίες). Δηλαδή την Ισπανία και την Πορτογαλία.
- Η αδυναμία συγκρότησης αυτών των θεσμών στην αγορά εργασίας δεν επέτρεψε στην κοινωνία να αμυνθεί στην υπάρχουσα συστημική κρίση. Οι πολιτικο-διοικητικές ηγεσίες αναγκάστηκαν να στραφούν, για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, στην Εκκλησία και στις ΜΚΟ. Προσφέροντας σε ένα θολό κοινωνικό τοπίο, στους αδύνατους και αποκλεισμένους, άμεση βοήθεια. Παράλληλα όμως βλέπουμε τα αποτελέσματα της ανύπαρκτης διοικητικής υποδομής για την αγορά εργασίας. Οι φορείς του πλέον σημαντικού ανθρώπινου κεφαλαίου φεύγουν από την χώρα μας. Φυσικά μαζί με τις επιχειρήσεις, όσες δεν πέθαναν από την διοικητική ασφυξία, μετακόμισαν σε ποιο πράσινα λιβάδια, γειτονικά η μακρύτερα. Η Γενιά G, οι "Έλληνες αστοί και εξειδικευμένοι επαγγελματίες, οι οποίοι θα έφερναν την αλλαγή και την αντιμετώπιση της κρίσης, αποδήμησαν προς την Ευρώπη, Γερμανία, Αγγλία και τον δυναμικό κόσμο που γνωρίζει δυναμική ανάπτυξη. Άλλωστε, δεν υπάρχει ουσιαστική καταγραφή των ανέργων με τον ίδιο τρόπο που δεν γνωρίζουμε τον ακριβή πληθυσμό των χωρίς κάρτα αλλοδαπών στην χώρα μας

- Η κατάσταση θυμίζει την εποχή της φιλελευθεροποίησης επί Παπανδρέου το '60 όπου δόθηκε διαβατήριο σε πολιτικά αποκλεισμένους μόνο για να μεταναστεύσουν για εργασία εκτός χώρας.
- Τα έργα μεταρρύθμισης είναι πάντα κοινωνικά και για την εργασία. Κοινωνικές επενδύσεις θεωρούνται γενικό κόστος (χωρίς ατομικό κέρδος προφανώς) και δεν υπάρχει τρόπος να βρεθεί μέθοδος να εφαρμοσθούν οι σημαντικές προτάσεις του ΟΟΣΑ, της ΕΕ για την Κοινωνική Οικονομία π.χ. σε ένα επίπεδο θεσμικό. Ούτε φυσικά το εγγυημένο εισόδημα με κοινωνικά κριτήρια.

Στην Ευρώπη, οι κοινωνικές επενδύσεις δεν θεωρούνται κόστος. Αυτό δεν γίνεται κατανοητό στην πατρίδα μας, όταν συζητούμε για το χρέος και την «επερχόμενη ανάπτυξη». Τα πολιτικά κόμματα δεν κατανοούν την σοβαρότητα της κοινωνικής ανισότητας και του κοινωνικού αποκλεισμού και σχεδιάζουν χωρίς τις κοινωνιολογικές παραμέτρους.

Η χώρα μας παραγνωρίζει την κοινωνική βάση της οικονομίας, την σχέση αμοιβαιότητας μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας πολιτών και διοίκησης. Το χειρότερο είναι ότι ποτέ δεν δέχθηκε ουσιαστικές οργανωτικές αλλαγές για τη ρύθμιση του δημοσίου συμφέροντος και την συγκρότηση του κοινωνικού πεδίου σε συμφωνία με την επιστήμη της εργασίας. Παράλληλα η εκπαίδευση δε συνδέεται με την εργασία και τις επιχειρήσεις. Έχουμε το μεγαλύτερο κενό στη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Έχουμε τη μοναδικότητα της παραπαιδείας. Η αγορά εργασίας είναι εποχιακή σε μεγάλο βαθμό, ενώ δεν υφίσταται ουσιαστική περιφερειακή πολιτική που να αναδεικνύει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και να εξισορροπεί τις ανθρωπογεωγραφικές ανισότητες.

Αυτή η ανάλυση έχει μοναδική αξία για τη Θεσσαλονίκη. Οι φυσικές υποδομές είναι πεινχρές σε σχέση με τη γεωπολιτική σημασία της πόλης μας. Τραίνο, Μετρό, Ιόνια οδός, ΠΑΘΕ, διεθνή logistics, θαλάσσιες συγκοινωνίες και η πρόκληση του Δρόμου του Μεταξιού, θα έπρεπε να μας απασχολούν στρατηγικά.

Παράλληλα η εργασία και οι *επιχειρηματικές επενδύσεις φορολογούνται ακραία, τα μοναδικά μας τρόφιμα υπερβολικά, οι οργανισμοί της κοινωνικής οικονομίας παράλογα*. Έτσι, στηριζόμαστε στην Εκκλησία κατά κύριο λόγο χωρίς να επενδύουμε στην κοινωνική πολιτική. Χαμένοι στην μετάφραση λοιπόν.

Μιλάμε για ρευστότητα και δεν κατανοούμε ότι στην Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία (Triodos) το σύστημα συνεταιριστικών τραπεζών λειτουργεί με μεγάλη επενδυτική παρουσία και πιστωτική εναλλακτική δράση, ενισχύοντας την κοινοτική συνοχή. Στην χώρα μας, οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί κλείνουν και η κοινωνική τραπεζική είναι άγνωστη πρακτική με μερικές εξαιρέσεις κυρίως στην Κρήτη (π.χ Λαμίας, Πάτρας, Δωδεκανήσου, Κοζάνης, Χαλκίδας, Λέσβου). Παράλληλα η Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης και η Δωδώνη αποτελούν τα πλέον πρόσφατα παραδείγματα θυμάτων

της κρίσης, παραδόξως, ενώ θα έπρεπε να αποτελέσουν τις βάσεις για την οικονομική ανόρθωση της βιώσιμης απασχόλησης.

Η κύρια πολιτική πρόκληση για το άμεσο μέλλον είναι να αναγνωρίσουμε την αξία της κοινωνικής οικονομίας. Η πρόκληση είναι μπροστά μας: αξιοπρεπής εργασία και ευκαιρίες για ΟΛΟΥΣ!

* Υποψήφιου βουλευτή στην Α' Θεσσαλονίκης, ΠΡΑΣΙΝΟΙ-ΔΗΜΑΡ